

Болашаққа бағдар

Еліміздің жаңа тарихи кезеңге аяқ бастағанын Елбасының халыққа Жолдауында Қазақстанның үшінші жаңғыруы басталғаны жарияланған болатын. Қайта түлеудің айрықша маңызды екі үдерісі - саяси реформа мен экономиканың жаңғыруды қолға алып, мақсатымыз бағытымызды айқындап әлемдегі ең дамыған 30 елдің қатарында болу көзделіп отыр.

Президентіміздің «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласында мақсатымызға жету үшін біздің санамыз ісімізден алда жүруі, яғни одан бұрын жаңғырып отыруы тиіс екені белгіленген. Бұл саяси және экономикалық жаңғыруларды толықтыра түсіп, олардың өзегіне айналады.

Қазіргі таңда Қазақ елі буыны қатайған, іргесі берік мемлекетке айналып, әлем сахнасынан өзінің лайықты орнын алды. Елбасының салиқалы саясаты мен көрегенділігінің арқасында тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы қиындықтар мен қайшылықтардан сүрінбей өтіп, бүгіндей мамыражай күнге жеткенімізді бүкіл әлем біліп отыр. Ұлтымыздың терең тарихы, еліміздің өркендеу жолдары, тіліміздің бүкіл руханиятымыздың тағдыры, тағы басқа да ұлттық құндылықтар мәселелері. Мемлекет басшымыздың назарынан тыс қалған емес.

Бұрмаланған тарихымызды дұрыс деңгейіне жеткізу, тілімізді құқықтық кеңістікке шығару ұлттық санамызды бодандық өзгіден еркіндікке өрістетуге, жазықсыз жазаланған ұлт зиялыларының есімін қайтару сияқты мәселелерге жол ашуға президент бастамасы болғалы жатыр.

"Бүкіл әлемде күн санап өзгеріп жатқан дүбірлі деңгейде сана-сезіміміз бен дүниета-нымымызға әбден сіңіп қалған, ескірген қағидалардан арылмасақ, көш басындағы мемлекеттермен тереземізді тенең, иық түйістіру емес" деп Елбасы ескертеді. Өзгеру үшін өзімізді мықтап қолға алып, заман ағымына сай икемделу арқылы жаңа дәуірдің жағымды жақтарын бойымызға сіңіру керек, әжептәуір жаңғырған қоғамның өзінің тамыры тарихы тереңіне бастау алатын рухани қолы болады.

Жаңа тұрпатты жаңғырудың ең басты шарты - сол ұлттық кодынды сақтай білу. Онсыз жаңғыру дегеніміздің құр жаңғырыққа айналуы оп-оңай дейді Қазақстан Республикасының президенті Нұрсұлтан Әбішұ Назарбаев. Сонымен бірге рухани жаңғыру ұлттық сананың түрлі полюстерін қиыннан-қиыстырып жарастыра алатын, күдіретті күшімен маңызды. Бұл - тарлан тарихтың, жасампаз бүгінгі күн-мен жарқын болашақтың көкжиектерін үйлесімді сабақтастыратын ұлт жадының тұғырнамасы. Осы ретте тұтас қоғамның және әрбір қазақстандық санасын жаңғыртудың бірнеше бағытын атап өтті. Қазіргі таңда жеке адам ғана емес тұтас халықтың өзі бәсекелік қабілетін арттырса ғана табысқа жетуге мүмкіндік алтын болып, келешекте ұлттың табысты болуының табиғи байлығымен емес, адамдардың бәсекелік қабілетімен айқындалса, сол арқылы тұтас ұлт ХХІ ғасырға лайықты қасиеттерге ие болуы керек. Рухани жаңғыру деген ұғымның өзі ұлттық сананың кемелденуін білдіреді. Оның екі қыры бар. Біріншіден, ұлттық сана-сезімнің көкейін кеңейту болса; екіншіден, ұлттық болмыстың өзегін сақтай отырып, оның бірқатар сипаттарын өзгерту.

Ұлттық сат-дәстүріміз, тіліміз бен музыкамыз, әдебиетіміз, жоралғыларымыз, яғни ұлттық рухымыз бойымызда мәңгі қалуға тиіс. Абайдың даналығы, Әуезовтың ғұламалығы, Жамбылдың жырлары мен Құрманғазының күмбірлеген күйлері ғасырлар қойнауынан жеткен бабалар үні - бұлар біздің рухани мәдениетіміздің бір парасы ғана.

Өткен ХХ ғасыр халқымыз үшін қасіретке толы, зобалаң да зұлмат ғасыр болды. Атал-мыш кезеңнің ортасында халқымыздың ғасырлар бойы туған жердің табиғатпен көздің қарашығындай сақтағанына қарамастан, тың жерді игеру барысында бірнеше жыл

ішінде, мыңдаған гектар даламыз аяусыз жыртылды. Қаншама құнарлы жерлеріміз жайлау ретінде мал шаруашылығында жоғары өнім алатын мүмкіндіктер келмеске кетті.

Қоғамдық сана жаңғырудың негізгі қағидаларын қалыптастыруды ғана емес, сонымен бірге біздің заман сынағына лайықты төтеп беруімізге қажетті нақты жобаларды жүзеге асыруымызды талап етеді. Осыған байланысты Елбасы мықтап қолға алатын жобаларды ұсынды.

Біріншіден, Қазақтілін біртіндеп латын әліпбиіне көшіру жұмыстарын бастау керек. Ла-тыншаға көшудің терең логикасы бар. Бұл қазірге заманғы технологиялық ортаның, коммуникацияның, сондай-ақ, ХХІ ғасырдағы Ғылым және білім беру үрдісінің ерекшеліктеріне байланысты.

2017 жылдың аяғына дейін ғалымдардың көмегімен, бірегей қоғам өкілдерімен ақылдаса отырып, қазақ әліпбиінің жаңа графикадағы бірыңғай стандартты нұсқалап қабылдау керек. 2018 жылдан бастап жаңа әліпбиді үйрететін мамандарды және орта мектептерге арналған оқулықтарды дайындауға арналған оқулықтарды дайындауымыз қажет. Алдағы 2 жылда ұйымдастыру және әдістемелік жұмыстарды жүргізуімізге тиіс. Әрине, жаңа әліпбиге бейімделу кезеңінде белгілі бір уақыт кириллица алфавитінде (уақытша) қолданыла тұрады.

Екіншіден, қоғамдық және гуманитарлық ғылымдар бойынша «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» жобасын қолға алу. Бұл бағдарламалар арқылы білім саласындағы жаһандық бәсекеге неғұрлым бейімделген мамандарды даярлау керек. Жаңа мамандар ашықтық, прагматизм мен бәсекелік қабілет сияқты сананы жаңғыртудың негізгі қағидаларын қоғамда орнықтырып, басты күшке айналады. Уақыт ұттырмай осы заманғы еңтаңдаулы үлгілерді алып, олардың қазақ тіліндегі аудармасын жасау қажет. Бұл- мемлекеттің міндеті.

Үшіншіден, қазақстандықтардың туған жеріне сүйіспеншілігі. «Туған жер» бағдарламасы жалпыұлттық патриотизмнің нағыз өзегіне айналды. Біз - ұланғайыр жерімен аса бай рухани тарихы бар елміз. Ұлы даланың көз жеткізгісіз кең-байтақ аумағы түрлі рөл атқарған. Бірақ, осынау рухани географиялық белдеуді мекен еткен халықтың ішкі бауындай байланысы ешқашан үзілмеген.

Қазақстанның қасиетті жерлерінің мәдени-географиялық белдеуі неше ғасыр өтсе де, бізді кез келген рухани жұтандаудан сақтап, аман алып, мыңдаған символдық қалқанымыз әрі ұлттық мақтанышымыздың қайнар бұлағы. Мұның бәрі тұтас келгенде халқымыздың ұлттық бірегейлігінің мызғымас негізін құрайды. Мыңжылдық тарихымызда алғаш рет осындай ауқымды жобаны жасап жүзеге асыруға тиіспіз.